

Kiitämme tukijoitamme

 <p>Billnäs www.niementehaat.fi</p>	 <p>HATO Rakennustoimisto Hato Oy</p>	 <p>PP-Logistiikka Oy Varastointi Pakkaus Kuljetus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puiet vientipakkaukset • Pakkaussuunnittelu • Konttien pakkaus ja lastaus • Varastointi • Siltanosturit yht. 60tn • Pakkauspalvelu omissa ja asiakkaiden tiloissa <p>Puh. 03 3123 5200, Fax 03 374 8312 • Salomaantie 99, 37500 Lempäälä www.ppllogistiikka.fi</p>	 <p>AUTOMAA Automaa Tampere Ford</p>
 <p>Fastems</p>	 <p>ERNST & YOUNG Quality In Everything We Do Hatanpään valtatie 26, 33100 Tampere Puhelin 0400 944 777, www.ey.com/fi</p>	 <p>MEMAR Virrat, Toijala, Nurmo ja Pirkkala www.memar.fi</p>	 <p>koneviesti Luetaan hyödyn vuoksi www.koneviesti.fi</p>
 <p>INSTA DefSec</p>	 <p>KATSA Hammaspyörät Vaihteistot</p>	 <p>LÄNSILINJAT OY Patamäenkatu 6, 33900 Tampere p. (03) 3140 3000, fax (03) 3140 3099 www.lansilinjat.fi</p>	 <p>panostaja</p>
 <p>POHJOLA RAKENNUSTOIMISTO</p>	 <p>NOIEX YHTIÖT OY</p>	 <p>Tammer DIESEL OY www.tammerdiesel.fi</p>	 <p>KLINGENDAHL Asianajotoimisto Klingendahl Oy www.klingendahl.com</p>
 <p>Ravintola Finlaysonin Palatsi www.finlaysoninpalatsi.com 0400- 219530</p>	 <p>Europcar</p>	 <p>Rakennuskonevuokraamo HÄMEEN RAKENNUSKONE OY • Kangasala • Tampere • Lahti • Tuusula</p>	 <p>image wear www.imagewear.eu</p>
 <p>Tenhunen vuodesta 1915 www.ja-tenhunen.fi</p>	 <p>Sampo Pankki Sampo Pankki Oyj Hämeenkatu 9, 33100 Tampere</p>	 <p>JITA OY Sade-, sulamis- ja jätevesijärjestelmät, www.jita.fi</p>	 <p>KAUKOKIITO</p>
 <p>Tampereen KAUPPAKAMARI 90 vuotta</p>	 <p>POP TAMPERE - SIURO Kurikan Osuuspankki Hämeenkatu 31 Siurontie 45</p>	 <p>LAAKKONEN Tampere www.laakkonen.fi</p>	 <p>LEPPÄKOSKEN SÄHKÖ KONSERNI www.leppakoski.fi</p>
 <p>PURSO www.purso.fi</p>	 <p>SUPERMARKET LÄNSIPORTTI Tesomankatu 4 ark 7-21 la 7-18</p>	 <p>värinä mainostoimisto</p>	 <p>Aito Säästöpankki Eläköön elämän rikkaus.</p>
 <p>MERILAMPI Asianajotoimisto Merilampi Oy www.merilampi.com</p>	 <p>Nordea</p>	 <p>Paikallisesti paras! Pirkanmaan Lähivakuutusyhdistys Rautatiekatu 22, Tampere Puhelin 020 522 5700 www.lahivakuutus.fi</p>	 <p>PIRKANMAA</p>
 <p>K-RAUTA RAUTA-OTRA NEKALA Viinikankatu 38 Puh. 010 5377111 www.k-rauta.com/rauta-otra</p>	 <p>Kaihlaset Oy LVI-rakentaminen – Kaikki talotekniikan palvelut saman katon alta www.kaihlaset.fi Suosivunkatu 10, 33400 TAMPERE</p>	 <p>Äitien tekemää ruokaa Saarioinen</p>	 <p>Santen www.santen.eu</p>
 <p>Romeo & Julia SUKKAMESTARIT OY</p>	 <p>metso</p>	 <p>VERITAS HENKIVAKUUTUS</p>	 <p>WIGRENIÄ KOTIIN! www.yrjowigren.fi</p>
 <p>YLÖJÄRVEN SÄHKÖLIIKE OY Elovainiontie 18, 33470 Ylöjärvi Puh. (03) 347 8511, Fax (03) 347 8550 www.ylojarvensahkoliike.fi</p>	 <p>WÄÄKSYN KARTANO</p>	 <p>GaV Painelaiteosaamista vuosikymmenten kokemuksella GaV Group www.gavgroup.fi</p>	 <p>YH LÄNSI OY www.yhkodit.fi</p>
 <p>Tampereen SÄHKÖLAITOS</p>	 <p>GaV Painelaiteosaamista vuosikymmenten kokemuksella GaV Group www.gavgroup.fi</p>	 <p>ARE www.are.fi</p>	 <p>AKI HYRKKÖNEN OY</p>

Kiitämme tukijoitamme

 <p>SAL-product Oy Tampere, Finland Tel. +358 3 253 0011 www.salproduct.com Fax. +358 3 253 0055 BETONITEOLISUUDEN MUOTIT JA LAITTEET</p>	<p>Kiitämme tukijoitamme</p>			 <p>Make things easy Kalmar Industries Oy Ab PL 387, 33101 Tampere puh. (03) 265 8111 fax (03) 265 8201 www.kalmarind.com</p>	 <p>www.autokeskus.fi TAMPERE Hatunpään valtatie 46 Automyynti 020 506 5140 Huolto 020 506 5060 Varaosat 020 506 5065</p>
 <p>www.tappara.fi</p>					<p>VIITASEN HAUTAUSTOIMISTO posti@viitasenhautaustoimisto.fi puh. (03) 212 4107 (päivystys 24 h) faksi (03) 212 4412 Tuomiokirkonkatu 20, 33100 Tampere</p>
<p>Spurs Invest Oy</p>	<p>Bützow Hämeenkatu 29 A, 33200 Tampere, puh. (03) 3138 2800 Varuomarit: Juha Kallioinen, Harri Tolppanen, Jukka Reilin, Timo Jarmas</p>	<p>LAMMINSIVU NOSTOJA JA ELEMENTTIASENNUKSIA P. (03) 3142 1100 (24h)</p>	 <p>KYLMÄKONEHUOLTO T.SANNIKKA Kodin, kaupan, teollisuuden, kiinteistöjen kylmälaitteet ja laitteet Puh. 0400621261 Tampere</p>		
<p>elisa</p>	<p>LAKA ympäristölle ystävällinen tapa lämmitää – jo yli 50 vuotta LAATUKATTILA OY Puh. 03 214 1411 Fax 03 212 1528 www.laka.fi</p>	<p>Telineet TELINEMESTARI 040 5439 003</p>	 <p>FINNVERA</p>		
 <p>Katsastus</p>	<p>Hootem TILINTARKASTUSYHTEISÖ OY www.hootem.fi</p>	<p>MILCON Kaapeli- ja johdinsarja- ratkaisut vaativiin olosuhteisiin www.milcon.fi Milcon Oy • Tykkitie 1 • 36240 Kangasala • www.milcon.fi</p>	<p>FT-IDEAS OY TILAUSKONEPAJA Vehnämyllynkatu 28 33700 Tampere (03) 363 4234 ft.ideas@sci.fi</p>		
<p>JTA-CONNECTION MAKES IT WORK</p>	<p>Fin-Seula</p>	<p>LINKOSUO</p>	<p>TP-YHTIÖT TEOLLISUUDEN PALVELUA</p>		
 <p>PowerQ LAATUTIETOA PALVELUNA</p>	<p>IKAALISTEN KYLPYLÄ Meillä tehdään suusia ihmisiä www.ikaalistenkylpyla.fi</p>	<p>Kiitämme tukijoitamme</p>	<p>Lemminkäinen</p>		
<p>UPM RAFLATAC</p>	<p>Tampereen Kirjanpito Oy</p>	<p>ORICOPA Beyond Partnership Tuloksena turvallisuus www.oricopa.fi</p>	<p>TAMPEREEN ILMASTOINTI YHTYMÄ OY 03 - 222 5605 www.peko.fi</p>		
<p>RAKENNUSLIKE H. MURDOMÄKI Vehnämyllynkatu 20 33700 Tampere, puh. 363 3300</p>	<p>POHJOLA</p>	<p>Patria</p>	<p>PIRKANMAAN LEHTIPAINO OY</p>		
<p>JokiLaakeri</p>	<p>SKANSKA</p>	<p>RASKONE</p>	<p>RAPPAUSTEKNIikka vuodesta 1990 Laurell Oy</p>		
<p>DAHL</p>	<p>Toyota Tammer-Auto www.toyotaautotalot.fi</p>	<p>MAARAKENNUS T. HAAVISTO OY Jussi Haavisto, rak.ins www.thaavisto.fi</p>	<p>SOLTEQ</p>		
<p>Rakennustoimisto Pekka Kynnös Oy</p>	<p>PROTAN Turvallinen vesikate</p>	<p>TAMPEREEN SEUDUN Osuuspankki</p>	<p>KAUNISTO YHTIÖT TAMPERE Vehnämyllynkatu 10, 33560 Tampere puh. 03 270 8600 www.kaunisto-yhtiot.fi</p>		
<p>LASERMA Kuoppamäentie 3 A, 33800 TAMPERE puh. 03 2251 900 laserma@laserma.fi Suoramarkkinointiratkaisuja, tulostusta, kopiointia, painotöitä ja postitusta</p>	<p>TEKNOLOGIAKESKUS HERMIA - Interfacing the Future -</p>	<p>Millog</p>	<p>TAMMER S OY TAMMER-SUOJA AB</p>		

Kiitämme tukijoitamme

<p>VERTEX SYSTEMS</p> <p>Vaajakatu 9, 33720 Tampere Puh. 03 313 411 Faksi 03 3134 1450 info@vertex.fi www.vertex4.com www.vertex.fi</p>	<p>TIKIRAK RAKENNUSLIIKE</p>	<p>Lojer FOR EASY CARE</p>	<p>PERUSKORJAUSTYÖT, LIIKE- JA TEOLLISUUS- RAKENNUKSET, JULKISET RAKENNUKSET</p> <p>KARHEN RAKENNUS OY</p>
<p>PLASTI ROLL</p>	<p>VOITELUKESKUS - mitä huolto vaatii -</p> <p>Voitelukeskus Torntila Oy Ltd. puh. 03 358 780 fax: 03 368 4311 Turkkirata 10 33960 Pirkkala www.voitelukeskus.com</p>	<p>SLO</p>	<p>Pirkanmaan Käyttölukko Oy -Turvallisuuden Avaintekijä-</p>
<p>LIELAHDEN Turvesuonkatu 16 AUTOKESKUS 33400 Tampere</p> <p>Puh. +358 3 346 5566 www.lielahdenautokeskus.fi Fax +358 3 346 5245</p>	<p><i>Kiitämme tukijoitamme</i></p>	<p>KAUKAJÄRVI- osuuskunta</p>	<p>TAMMERMATIC group</p>
<p>A-INSINÖÖRIT</p>	<p>HYXAL www.hyxal.fi</p>	<p>VI SU RA VISURA OY RAKENTAA www.visura.fi</p>	<p>Kaikki talotekniikasta</p> <p>SÄHKÖ ILMA ATK-VERKOT</p> <p>PUTKI KYLMA TELE-VERKOT</p> <p>PEKO</p> <p>Hautalank. 20, 33700 Tampere puh. 03-357 3600 fax. 03-356 2558 www.sahkopeko.fi</p>
<p>PUUMERKKI OY AMMATTILAINEN OSTAA MEILTÄ</p> <p>www.puumerkki.fi</p>	<p>AVANT AVANT TECNO OY</p>	<p>KIILTO</p>	<p>Luotettava asiantuntija yli 50 vuoden kokemuksella</p> <p>Hautaustoimisto Olavi Moisio Ky</p> <p>Teitä palvelevat Aila ja Kalevi Alanen Tuomiokirkonkatu 26 • Vastap. Stockmannia Tampere • Puh. (03) 2124 164 • myös iltaisin</p>
<p>KK Ilma Oy Kaivontekijänkatu 2 • 39500 IKAALINEN kk@kkiilma.fi • 0456348128</p>	<p>TAMPEREEN AUTOKULJETUS (03) 38 38 11</p>	<p>RENOR</p>	<p>NOKIAN RENKAAT</p>
<p>Maanrakennus Sulin Oy</p>	<p>YIT</p>	<p>mainospaino ORIGINAL</p> <p>www.originalorivesi.fi</p>	<p>TAPIOLA</p> <p>Tampereen aluetoimisto Rautatienkatu 10, puh. (03) 382 5200</p>
<p>KOJA & YHTIÖT</p>	<p>Halftime Tampere Liike- ja mainoslahjat Yritystekstiilit 03-3138 0800, markkinointi@halftime.fi</p>	<p>OVL Tekniikka</p>	<p>DANIELSSON OY</p> <p>Rakennusprojektien monipuolista hallintaa ja konsultointia!</p> <p>www.teamdanielsson.fi</p>
<p>VEHO</p>	<p>AIRIX Teollisuus FMC GROUP</p>	<p>VIANOR</p> <p>Tampere: Nuutisarankatu 35, p. 010 401 3180 Pispalan valtatie 58, p. 010 401 3570</p> <p>Rengashotelli: Teerivuorenkatu 9, p. 010 401 3630</p>	<p>KMV -Turvapalvelut Oy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mänttä-Vilppula - Keuruu - Orivesi - Ruovesi - Virrat <p>KMV-Turvapalvelut Oy, Rinnepolku 3, 35820 Mänttä Puhelin: 03-488 3900 toimisto, 03-476 4303 hälytyskeskus, www.kmvooy.fi</p>
<p>teräselementti oy</p>	<p>Grant Thornton Idman Vilén Grant Thornton Oy KHT-yhteisö</p>	<p>KPMG</p> <p>Tilintarkastus- ja asiantuntijapalvelut KPMG Wideri Oy Ab KHT-yhteisö Kauppakatu 6, 33210 TAMPERE Vaihde 03-254 8000 Telefax 03-223 6594 E-mail: etunimi.sukunimi@kpmg.fi</p>	<p>Velorum Oy</p>
<p>Insinöörioppilastalo Oy Murtokatu 1 33100 Tampere Puh. (03) 225 9900 http://insinoorioppilastalo.fi</p>	<p>KATEPAL</p> <p>Kateaine- ja bitumituotetehdas Pl 33 37501 Lempäälä Puh. (03) 375 9111</p>	<p>Luotettava tapa käsitellä pientalon jätevedet</p> <p>Labko Oy Labko Ab Labkotie 1 36240 KANGASALA Puh. (03) 28 55 111</p>	<p>PIHARAKENTAJAT Juha Moijanen Ky</p>
<p>TT GASKETS TAMPEREEN TIIVISTETEOLLISUUS OY</p>	<p>SCANCLIMBER OY SCANINTER NOKIA LTD Rantaperkiönkatu 1, 33900 TAMPERE TEL. (03) 236 6300 FAX. (03) 236 6333 www.scanclimber.com</p>	<p>Autovuokraamo RentCenter Puh. 2606 500 www.rentcentertampere.fi</p>	<p>Maanpuolustuskoulutus Pirkanmaa</p>
<p>TEKNIKUM Flexible technology</p>	<p>TAMPEREEN TYÖTERVEYS Tuntee työn ja sen tekijät</p>	<p>PILKINGTON AUTOMOTIVE</p>	<p>original MOLOK by Veikko Salli</p>

Ryhmä Pirkanmaan Maanpuolustuksen Tuki PMT ry:n ja Tuen Neuvottelukunnan jäseniä teki lokakuun loppupuolella mielenkiintoisen vierailun Koeampumalaitokselle, joka sijaitsee Kankaanpäässä Niinisalon varuskunnan lähituntumassa Pohjankankaan maastossa. Laitos on osa Maavoimien Materiaalilaitosta ja henkilöstöä laitoksella on kaikkiaan noin 65, joista 21 on siviiliä. Suuri osa laitoksen henkilökunnasta tulee Kankaanpäästä ja sen naapurikunnista.

Vierailijat ryhmäkuvassa.

PMT:n Tukirenkaan jäsenet tutustuivat Koeampumalaitokseen

Koeampumatoimintaa Suomessa

90 vuotta

Laitoksen esittelyosuudessa munkkikahvien lomassa laitoksen johtaja evl **Heikki Roitto** kertoi, että koeampumatoiminnan historia ulottuu jo vuoteen 1918, jolloin Perkjärvellä suoritettiin ensimmäiset ammunnat tykistökenraali Vilho Petter Nenosen johdolla. Koeampumalaitoksen esikunta perustettiin vuonna 1967 Helsinkiin, josta se siirtyi Tampereelle vuonna 1993.

Niinisalossa Koeampumalaitoksen esikunta aloitti toimintansa vuonna 2003, mutta koetoimintaa Niinisalossa on ollut jo vuodesta 1939 alkaen. Koetoimintaa on myös Katajalaudon koeseamalla, jossa suoritetaan mm. pitkänkantaman ammuksia. Meriradalla on myös räjäytysallas, jossa voidaan suorittaa staattisia sirpaloitumiskokeita.

Niinisalon koeradoilla maksimiampumaetäisyys on noin 14 km ja räjäytyspihoja on käytössä kolme. Satunnaisesti koetoimintaa voi olla muuallakin, kuten parhaillaan Isoaareissa ja Rankissa, jossa joukko laitoksen työntekijöitä oli tekemässä vastaanotto-tarkastusta uusille linnakkeen rannikkotykeille.

Kaikki puolustusvoimien käyttämä materiaali testataan

Laitoksen päätehtävänä on testata ennen niiden käyttöönottoa tai varastointia kaikki puolustusvoimille hankittavat aseet, asejärjestelmät ja ampumatarvikkeet, jotka on valmistettu Suomessa tai ostettu ulkomailta. Testauksella varmistetaan tuotteiden suoritusarvoja käyttöturvallisuusvaatimusten täyttyminen, ja vasta suoritettujen kenttäkokeiden jälkeen testatulle materiaalille voidaan antaa sotatarvikkehyväksyntä. Asiakkaina on puolustusvoimien lisäksi myös kotimaisia teollisuusyrityksiä.

Kaikki ammunnat ja materiaalien testaukset suoritetaan erityisesti tähän tarkoitukseen rakennetuissa tiloissa, jolloin testauksista

Kenttätykin 155K98 huoltoa. Tykin putken johtorenkaisiin on kertynyt kuparia 800 laukaisukerran jälkeen ja sitä poistetaan Milfoam kuparipoistolaitteella.

Tuen Oltermanni Veli-Matti Kohtamäki ja puheenjohtaja Jari Lindell luovuttivat evl Heikki Roitolle Pirkanmaan Yhteisstandaarin.

ei aiheudu vaaraa henkilökunnalle. Maanpuolustuksen Tuen vierailuryhmä pääsi kiertämään laitoksella monessa kohteessa ja kaikkialla työtehtäviään esitelleet työntekijät olivat ammattitaitoisia ja työnsä omistautuneita, ja monilla oli takanaan jo pitkä työura. Työ on meidän ulkopuolisten mielestä todella merkittävää ja myös hyvin innovatiivisuutta vaativaa kaikkine mittauksineen ja testauksineen.

Materiaaleille tehdään erilaisia olosuhdetestauksia. Niillä pyritään jäljittelemään rasituksia, jotka kohdistuvat tuotteeseen kuljetuksen, varastoinnin ja käsittelyn aikana. Vierailuryhmä näki laitosta kiertäessään, miten materiaali altistetaan mm. tärinälle, lämpötilan muutoksille ja miten se voidaan jopa pudottaa 12 metristä.

Myös varastossa olevia ampu-matarvikkeita testataan aika ajoin ja näin voidaan olla varmoja, että

ne myös toimivat tarvittaessa. A-tarvikkeet vanhenevat 40 vuodessa. Vanhentunutta materiaalia joudutaan myös hävittämään aika ajoin räjäyttämällä, vaikka materiaalia pyritäänkin käyttämään harjoituksissa aina vanhimmasta päästä.

Olosuhteet parhaat mahdolliset

Tykistörikaatilla ja Koeampuma-

laitoksella on yhteistyösopimus ja Pohjankankaan turvallisuus on Koeampumalaitoksen vastuulla. Koeampumalaitoksella palvelee myös varusmiehiä. He osallistuvat tukitoimintoihin ja ammuntojen valmisteluihin viemällä maalilaitteita ammutapaikoille ja tykkejä tuliasemiin, mutta eivät osallistu kokeiden suorittamiseen. Lisäksi laitoksella toimii mm. metallisekä puuverstas, joissa tehdään mm. kokeissa tarvittavat maalilaitteet.

Kaksi Koeampumalaitoksella palvelutta varusmiestä palkittiin juuri valtakunnallisessa INNOINT-kilpailussa. He kehittivät U 155 -kaliiberisen tykin suujarrun nostoapuvälineen telineen. Teline helpottaa huomattavasti yli 30 kiloa painavan nostoapulaitteen liikuttelua ja säilytystä.

Marraskuun lopulla järjestetyssä Koeampumalaitoksen 90-vuotisjuhlassa vierailut Maavoimien Materiaalilaitoksen johtaja prikaatikenraali **Kyösti Halonen** uskoi Koeampumalaitoksen säilyvän jatkossakin Niinisalossa, sillä olosuhteet ja alue ovat toiminnalle mitä parhaat. Prikaatikenraali Halonen kertoi laitoksella suoritettavien olosuhdetestauksien nähtävästi jopa lisääntyvän tulevaisuudessa, sen sijaan koeampumatoiminta tulee vähenemään puo-

lustusvoimien säästökurista johtuen.

Materiaali vanhenee

Vierailun päätteeksi kokoonnuttiin Varuskuntakerholle Pirkanmaan Alueoimiston tarjoaman maittavan päivällisen ääreen, ja samalla kuultiin, mitä Alueoimiston päällikkö evl **Terho Mustosella** oli kerrottavana puolustusvoimien nykytilasta. Mustonen totesi, että tietoa uusista puolustusvoimien linjauksista voidaan odotella vasta tammikuun 2012 lopulla.

– Haasteellista on myös se, että samaan aikaan kun tulevat säästöt supistavat nykyistä toimintaa, puolustusvoimien ajoneuvokalusto, A-tarvikkeet ja viestijärjestelmät vanhenevat ja tilalle ostettava kalusto on huomattavasti kalliimpaa. Tämän lisäksi vielä rakennusten vuokrat ja palkkakustannukset nousevat vuosittain.

Säästöt johtavat siihen, että kaikki asiat on mietittävä uudelleen ja näin myös taistelutapa ja operaatioiden perusteetkin tulevat varmasti tulevaisuudessa muuttamaan.

Säästötoimenpiteet kohdistuvat myös johtoportaan ja mm. sotilasläänit lakkaavat ja perustamiskeskukset vähenevät. Mustonen kuitenkin uskoo, että verkottuminen tulee syvenemään mm. vapaaehtoisen maanpuolustustyön kenttään.

Lopuksi Mustonen totesi, että Pirkanmaan Maanpuolustuksen Tukirenkaan tehtävä on erittäin tärkeä, sillä sen toiminta kohottaa maanpuolustushenkeä ja vie puolustusvoimien viestiä eteenpäin.

Ennen kotimatkaa Maanpuolustuksen Tuen puheenjohtaja **Jari Lindell** ja oltermanni **Veli-Matti Kohtamäki** kiittivät evl Heikki Roittoa hienosta vierailusta ja luovuttivat muistoksi Pirkanmaan Yhteisstandaarin.

Teksti ja kuvat:
Sirkka Ojala